

JBF-0201365

Seat No. _____

M. A. (Education) (Sem. I) (CBCS) Examination

December - 2019

Paper - I : Philosophical Education - I

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સુચના : (૧) મુખ્ય ત્રણ પ્રશ્નો આપેલ છે. તમામ ફરજિયાત છે.
(૨) વિકલ્પ આંતરિક આપેલ છે. સુચના અનુસાર ઉત્તરો લખવા.
(૩) જમણી બાજુન આંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (પ્રત્યેકના ૨ ગુણ) ૧૬
- (૧.૧) મૂલ્યનો અર્થ જણાવો.
(૧.૨) આદર્શવાદ, પ્રકૃતિવાદના બે - બે ચિંતકોના નામ લખો.
(૧.૩) અસ્તિત્વવાદની દ્રષ્ટિએ શિક્ષણ પદ્ધતિ કેવી હોવી જોઈએ ?
(૧.૪) મૂલ્ય શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
(૧.૫) આદર્શવાદ અંતિમ સત્ય કોને માને છે ? એક ઉદાહરણ સાથે ટૂંકમાં સમજાવો.
(૧.૬) પ્રકૃતિવાદની દ્રષ્ટિએ શિક્ષણ અભ્યાસક્રમ કેવો હોવો જોઈએ ?
(૧.૭) મૂલ્ય શિક્ષણ આપવામાં મળતી નિષ્ફળતાના કારણો લખો.
(૧.૮) શ્રી અરવિંદના જીવન-કવન વિષે પાંચ વાક્યો લખો.
- ૨ નીચેના દશ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ આઠ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૨૪
- (દશ માંથી આઠ) (પ્રત્યેકના ૩ ગુણ)
- (૨.૧) વાસ્તવવાદની દ્રષ્ટિએ અભ્યાસક્રમ અને શિક્ષક-વિદ્યાર્થી સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
(૨.૨) મૂલ્ય શિક્ષણના અભિગમો સ્પષ્ટ કરો.
(૨.૩) જહોન ડ્યુઈના મતે શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
(૨.૪) મૂલ્યશિક્ષણમાં મળતી નિષ્ફળતા દૂર કરવાના ઉપાયો લખો.
(૨.૫) પ્રકૃતિવાદની દ્રષ્ટિએ શિક્ષક-વિદ્યાર્થીના સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
(૨.૬) વૈશ્વિક મૂલ્યોનું શિક્ષણ શાળામાં કઈ રીતે આપી શકાય ? ટૂંકમાં સમજાવો.
(૨.૭) અસ્તિત્વવાદ શિક્ષક-વિદ્યાર્થી સંબંધ વિષે શું માને છે ? સમજાવો.

- (૨.૮) મૂલ્ય શિક્ષણના પ્રકારો ટૂંકમાં લખો.
 (૨.૯) શિક્ષણના તત્ત્વજ્ઞાનની સંકલ્પના ટૂંકમાં સ્પષ્ટ કરો.
 (૨.૧૦) તત્ત્વજ્ઞાનની દ્રષ્ટિએ જ્ઞાન એટલે શું ? તે કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરી શકાય ? સમજાવો.

- ૩ નીચેના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ છ પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર આપો : ૩૦
 (આઠ માંથી છ) (પ્રત્યેકના પાંચ ગુણ)
 (૩.૧) તત્ત્વજ્ઞાનની બે શાખાઓ પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.
 (૧) મૂલ્ય મીમાંસા
 (૨) તત્ત્વ મીમાંસા
 (૩.૨) વ્યવહારવાદ નીચેના મુદ્દે સમજાવો : જ્ઞાન મેળવવાની રીત અને તેનું સ્વરૂપ, શિક્ષણ પદ્ધતિ, અભ્યાસક્રમ, શિક્ષક-વિદ્યાર્થી સંબંધ
 (૩.૩) નોંધ લખો : વ્યક્તિગત, સામાજિક અને વૈશ્વિક મૂલ્યો અને તેના આંતર સંબંધો
 (૩.૪) આદર્શવાદ, વાસ્તવવાદ અને પ્રકૃતિવાદની દ્રષ્ટિએ જ્ઞાન મેળવવાની રીત અને તેનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
 (૩.૫) વિસ્તૃત ચર્ચા કરો : સ્વામી વિવેકાનંદ અને શિક્ષણ
 (૩.૬) મૂલ્ય શિક્ષણ શા માટે જરૂરી છે ? શાળામાં મૂલ્ય શિક્ષણ કઈ રીતે આપી શકાય ? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
 (૩.૭) સમજાવો : શિક્ષણ અને તત્ત્વજ્ઞાનનો સંબંધ
 (૩.૮) શ્રી અરવિંદનું શિક્ષણ ક્ષેત્રે પ્રદાન પર નોંધ લખો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) There Are Three Main Questions. All Are compulsory.
 (2) Choices Are Given Internally. Follow The Instruction For Writing An Answer.
 (3) Right Side of Number Indicating Marks

- 1 Answer the following questions in Brief : 16
 (Each has two marks)
 (1.1) Give the meaning of VALUE
 (1.2) Write any two philosopher name of Idealism and Naturalism
 (1.3) What should be a Teaching method according to Existentialism?
 (1.4) Give concept of Value Education.

- (1.5) What is the last truth according to Idealism? Explain with one example.
- (1.6) What should be an education curriculum in terms of naturalism?
- (1.7) Write down the reasons for failure in value education
- (1.8) Write five sentences about the life of Lord Arvind.

2 Answer any **eight** out of ten of the following questions : **24**
(any eight out of ten) (Each has three marks)

- (2.1) Define the curriculum and the teacher-student relationship in terms of Realism.
- (2.2) Specify approaches to value education.
- (2.3) Explain the concept of education according to John Dewey.
- (2.4) Write down ways to overcome failure in value education.
- (2.5) Explain the teacher-student relationship in terms of Naturalism.
- (2.6) How can global values be taught in schools? Explain in a short.
- (2.7) What does existentialism believe about the teacher-student relationship? Explain.
- (2.8) Write down the types of value education.
- (2.9) Explain in a nutshell the concept of the philosophy of education.
- (2.10) What is knowledge in terms of philosophy? How can it be achieved? Explain.

3 Answer any **six** out of eight of the following questions : **30**
(any six out of eight) (Each has five marks)

- (3.1) Write a detailed note on the two branches of philosophy.
 - (I) Axiology
 - (II) Metaphysics

- (3.2) Explain Pragmatism in the following ways: the way and means of acquiring knowledge, teaching method, curriculum, teacher-student relationship.
 - (3.3) Write a note: personal, social and global values and their interrelationships
 - (3.4) Explain the ways and means of acquiring knowledge in terms of Idealism, Realism and Naturalism.
 - (3.5) Discuss in detail: Swami Vivekananda and Education
 - (3.6) Why value education is required? How can value education be provided in school? Illustrate with an example.
 - (3.7) Explain : The relationship of education and philosophy
 - (3.8) Write a note on Shri Arvind's contribution to education.
-